

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı: 16662
Tarih: 03.02.2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 03/02/2022 11:03
Sayı: E-120.10-
0959777

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İran'dan gelen doğalgaz hattında geçtiğimiz hafta yaşanan teknik arıza nedeniyle Türkiye'ye 10 gün süreyle doğalgaz verilmeyeceğinin açıklanması ile birlikte, 21 Ocak'tan itibaren Türkiye'deki sanayi bölgelerinde kullanılan doğalgaz kullanımında yüzde 40 oranında kısıtlamaya gidilmişti. Yine TEİAŞ da sanayi sektörüne sözlü bildirimde bulunarak 24 Ocak'tan itibaren Organize Sanayi Bölgelerinde (OSB) 3-4 gün sürecek elektrik kesintileri uygulanacağını ve bu karara uymayanlara ağır para cezaları verileceğini bildirmiştir. Sanayi sektöründe üretimi durdurma noktasına getiren ve Türkiye'de ilk kez yaşanan bu doğalgaz kısıtları ve elektrik kesintileri bir enerji krizi yaşadığımızı göstermektedir. Özellikle Doğalgaz tedarikinde yaşanan bu krizin sebeplerinin araştırılması, bu kesintilerin üretimi nasıl etkilediği, üretimin durması nedeniyle yaşanacak maliyetin vatandaşa ne şekilde yansıtacağı, sanayicilerin mağduriyetlerinin nasıl giderileceği, ayrıca geçmiş yıllarda elektrik altyapısına önem verilmemesi nedeniyle yaşanan kesintilerden dolayı büyük mağduriyetler yaşayan Kürt nüfusunun yoğunlukta olduğu illerdeki vatandaşlarımızın bu son durum karşısında yaşayacağı sorunlar ile buna benzer krizlerin bir daha yaşanmaması için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98. TBMM İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis araştırma sürecinin başlatılması gereğini arz ve teklif ederim. 28/01/2022

Ali KENANOĞLU
İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Resmi rakamlara göre, 2021 yılının ilk 10 ayında Türkiye'de tüketilen doğalgazın yüzde 16'sı İran'dan karşılanmaktadır. BOTAŞ 20 Ocak'ta yaptığı açıklama ile İran'dan 10 gün süre ile doğalgaz akışı olmayacağını bildirmişti. Ardından en yüksek talebin olduğu sanayi bölgelerinde doğalgaz kısıtlaması ve üç gün süre ile elektrik kesintisi uygulanacağı açıklanmıştır. Sanayi bölgelerinde yaşanacak doğalgaz kısıtı ve elektrik kesintisinin üretimi ve ihracatı olumsuz etkiyeceği aşikârdır. Farklı sektörlerden pek çok şirket üretimlerini durdurmak zorunda kalacaktır.

Yetkililer ve ilgili bakanlar birkaç gün içerisinde bu süreci atlatabilecek güçte oldukları yönünde açıklamalar yaparken, durumun hiçte öyle olmadığı ve hatta krizin daha da sürebileceği yönünde emareler mevcuttur. 10 günlük süreçte yüzde 40'lık kesinti kararına karşın sanayicilerin, yarım kapasite çalışmak yerine birkaç gün tam kapanma önerisi getirerek, yetkili makamların planlama eksikliklerini de bir kez açığa çıkarmıştır.

Nihayetinde elektrik kesintisinden dolayı otomotiv sanayinden Ege Endüstri 5 gün, Tofaş da Bursa'daki fabrikasında 4 güne kadar üretime devam etmeyeceğini bildirmiştir. Onları Katmerciler, Ford Otosan ve Oyak Renault izlemiştir.

Karton üreticisi Kartonsan doğalgaz kısıtlaması nedeniyle bir sonraki açıklamaya kadar üretime ara verdiğini açıklamıştır. Gen İlaç Sanayi de 27 Ocak'a kadar üretim yapmayacağını açıklamıştır. Çimento üreticileri, kesintilerin uzaması ve tekrarlanması durumunda kayıplarının 100-200 milyon doları geçebileceği, çünkü süreçler aksadıkça ve geciktikçe şirketlerin ödemesi gereken cezai durumların da ortaya çıkacağını belirtiyorlar.

Yiyecek üreticileri ise 72 saat (3 gün) sürecek bir elektrik kesintisinin gıda güvenliği ve depolardaki ürünler açısından tehdit oluşturacağını bildirmiştir. Bu nedenle, Organik Ürün Üreticileri ve Sanayicileri Derneği (ORGÜDER) ve Türkiye Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği (SETBİR) kesintilerden muafiyet talebinde bulunmuş ve neyse ki BOTAŞ ilaç, et ve et ürünleri, süt ve süt ürünleri işletmelerine uygulanan doğalgaz kesintisini sona erdirmek zorunda kalmıştır.

Diğer taraftan, sanayiciler yaşanan bu enerji krizinin üretimi olumsuz etkileyeceği, bununda maliyetlere yansımaya açıklaştığını açıklamaktadır. Bu ise yeni bir fiyat artışı ve zam furyası ile vatandaşlarımızın karşı karşıya kalacağını işaretidir.

BOTAŞ eski genel müdürü Gökhan Yardım ise "BOTAŞ, Türkiye tarafında oluşacak tüm teknik arızalara anında müdahale ederek düzeltir. Ama İran'ın tutumu çok önemli. Biz şu anda Tuz Gölü'nde depoladığımız gazı da hızla tüketiyoruz. Onun yerine gaz koyamıyoruz. Bu da İran gazındaki tedarik sorununun uzaması durumunda Türkiye genelinde enerji kesintilerinin daha kapsamlı uygulanmasına neden olabilir". şeklinde açıklaması yaparak tehlikenin boyutlarını daha net bir biçimde ortaya sermiştir.

Doğalgazda yaşanan tedarik sıkıntısı ve beraberinde ki elektrik kesintileri üretimi durdurma noktasına taşımıştır. Enerji arzının sürekliliği, sanayi üretimi açısından olmazsa olmazdır. Böylesi ciddi kesintilerin olması Türkiye'de bir enerji krizinin yaşandığını ve bu kriz yönetilemediğini göstermektedir. Bu krizin konutlara da yansıma tehlikesi bulunmaktadır.

Döviz kurlarındaki artışta doğalgazda zam dalgasına neden olmuştu. Sanayinin ve doğalgazdan elektrik üreten santrallerin kullandığı doğalgaza 2021 Aralık ayından geçerli olmak üzere yüzde 20 zam yapılmıştı. BOTAŞ, kasım ayında da sanayide kullanılan doğalgaza yüzde 48.4, santrallerin kullandığı doğalgaza ise yüzde 46.8 oranlarında zam yapmıştı. Eylül ve ekim aylarında da her iki tarifeyle yapılan zam oranı yüzde 15 olmuştu. Art arda gelen zamlar sonrası sanayinin kullandığı bin metreküp doğalgazın fiyatı 4 bin 179 TL, santrallerin kullandığı doğalgaz da 4 bin 800 TL olmuştur. Aralık 2020'de her iki tarifiedeki fiyat bin 400 TL iken son 1 yılda sanayi doğalgazındaki fiyat artışı yüzde 200'e yaklaşmış, elektrik santrallerindeki artış ise yüzde 243'ü bulmuştur. Alınan bu kesinti kararları ile birlikte bir tarafta sanayicinin yükü artarken diğer taraftan oluşan maliyetlerin piyasada tüketici fiyatlarına yansısı da kaçınılmaz olacaktır.

Bütün bunlara göre; İran'da ki arızadan kaynaklandığı söylenen doğalgaz sıkıntısının, sanayi bölgelerinde yaşanan doğalgaz kısıtı ile elektrik kesintilerinin gerçek sebeplerinin araştırılması, bu kesintilerin üretimi nasıl etkilediği, üretimin durması nedeniyle yaşanacak maliyetin vatandaşa ne şekilde yansımaya, sanayicilerin mağduriyetlerinin nasıl giderileceği, ayrıca geçmiş yıllarda elektrik altyapısına önem verilmemesi nedeniyle yaşanan kesintilerden dolayı büyük mağduriyetler yaşayan Kürt nüfusunun yoğunlukta olduğu illerdeki vatandaşlarımızın bu son durum karşısında yaşayacağı sorunlar ile buna benzer krizlerin bir daha yaşanmaması için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir araştırma komisyonunun kurulmasını çok önemli ve gerekli görmekteyim.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	Flamur
2	SAİT DEDE	HAKKARİ	S. Dede
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	Ölülük
4	KEMAL PEKÖZ	ADANA	Kemal P.
5	HABİP EKSİK	IĞDIR	H. Eksik
6	OYA ERSOY	İSTANBUL	Oya E.
7	NURAN İMİR	ŞIRNAK	N. İmir
8	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	Ali Can Önlü
9	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	H. Kaçmaz
10	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	Remziye T.
11	RİDVAN TURAN	MERSİN	R. Turan
12	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	A. Koç
13	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	Ö. Öcalan
14	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	M. Orhan Işık
15	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	E. Aydemir
16	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	Z. Özen
17	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	D. Canbaz Kaya
18	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	H. Özgüneş
19	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	M. Çepni
20			